

KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır.

Heydər Əliyev

DIPLOMAT

№ 04 (516) 25-31 yanvar, Çileyə paş, sal. il 2023
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti: 40 qəpik
Həjəy: 40 qəpik

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!

Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məscidləri.

Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.

Səbāhəddin Eləglu

Budapeştdə Azərbaycan-Macaristan sənədləri imzalanıb

İdris Mustafa Bərzaninin həyatı və yaşam tarixi

Serok Barzanî pəşwazî li Femandarê Hevpeymanan li Iraq û Sûriyê kir

LAÇINIM, LAÇINIM, VƏTƏNİM MƏNİM

Nêçirvan Barzanî û Erdogan li Enqerê civiyan

Mesrûr Barzanî û şanda Almaniyayê vegera koçberên Şingalê û derketina miñs û hêzên çekdar gotûbêj kirin

Qərbi azərbaycanlıların qaçqın statusuna yenidən baxılması təklif olunur

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Bakıda Uşaq-Gənclər İnkişaf Mərkəzində əsaslı təmir və bərpadan sonra yaradılan şəraitlə tanış olublar

QAZI MUHAMMƏD: "ARTIK DÜŞMƏNLƏRİNİZƏ ALDANMAYIN"

QAFQAZDA ŞƏDDADİ KÜRD DÖVLƏTİ

İrəvan quberniyası

Dewləta Eyyubiyana (1175-1348) Beş: DEWLETĒN KURDĪ, SEDSALA 12'AN, İMPARATORİYĒN KURDĪ

Судани приветствует инициативу ЮНЕСКО по восстановлению Мосула

Mela Baxtiyar'ın YNK içindeki gümrük gelirlerinin nasıl kaçırıldığını anlatan ses kaydı yayınlandı

Duyğular ölmədi öz əcəliynən...

KÜRD ƏDİBLƏRİ HAQQINDA ARAŞDIRMALAR

Şagirtə Dibistanê

Budapeştdə Azərbaycan-Macaristan sənədləri imzalanıb

Yanvarın 30-da Budapeştdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban ilə geniş tərkibdə görüşü başa çatdıqdan sonra Azərbaycan-Macaristan sənədləri imzalanıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban Azərbaycan Respublikası ilə Macarıstan arasında genişləndirilmiş strateji tərəfdaşlıq haqqında Birgə Bəyannaməni imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikasının Şuşa şəhəri və Macarıstanın Vespem şəhəri arasında dostluq əlaqələrinin təsis edilməsi və mədəniyyət, turizm, şəhərsalma, elm, iqtisadiyyat və ictimai həyatın digər sahələrində əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycan Prezidentinin Şuşa rayonunda xüsusi nümayəndəsi Aydın Kərimov və Vespem şəhərinin meri Gyulya Porqa imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi ilə Macarıstanın Xarici İşlər və

Ticarət Nazirliyi arasında təbii qaz əməkdaşlığı haqqında Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov və Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi ilə Macarıstanın Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi arasında bitki karantini və bitki mühafizəsi sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti ilə Macarıstanın Əcnəbilərə Nəzarət üzrə Milli Baş Direktorluğu arasında miqrasiya sahəsində əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və

Nəqliyyat Nazirliyi ilə Macarıstanın Xarici İşlər və Ticarət Nazirliyi arasında dinc məqsədlərlə kosmik tədqiqat və kosmik fəaliyyətlərdə əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto imzaladılar.

canın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi ilə Macarıstanın Xarici İşlər və

Ticarət Nazirliyi arasında əməkdaşlıq haqqında Protokol"u Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto imzaladılar.

Prezident İlham Əliyevin Macarıstan Prezidenti Katalin Novak ilə geniş tərkibdə görüşü olub

Yanvarın 30-da Budapeştdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstan

hətta bu vaxtdan da artıq çəke bilərdi. Lakin ümid edirik ki, gələn dəfə təkbətək görüş üçün daha çox vaxt

dövlət başçısı olaraq dövləti təmsil edirəm.

Artıq qeyd etdiyim kimi, Siz nümayəndə heyətinin

təbii enerji sərvətlərimizdən məhrum olmuşuq. Onlar artıq bizdə deyil. Enerji resurslarımızın şaxələndirilməsi üçün bizə yaxşı dost və tərəfdaşlar lazımdır. Çünki bildiyimiz kimi, hazırda biz Rusiyanın neft və qazından asılıyıq. Biz həmin məsələni, hazırda davam edən müharibəni və gözləntiləri müzakirə etdik. Bir sözlə, cənab Prezident, səfərinizə görə bir daha minnətdarıq.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxış edərək dedi:

- Təşəkkür edirəm, xanım Prezident. Dəvətə görə minnətdaram. Gözəl ölkənizə rəsmi səfərdə olmaqdan böyük şərəf hissi duyuram. Fürsətdən istifadə edərək, mən Sizə uyğun olan vaxtda sizi Azərbaycana rəsmi səfərə dəvət etmək istərdim və beləcə, biz dialoqumuzu davam etdirə bilərik.

Macarıstanda yenidən olmaqdan məmnunam. Qeyd etdiyiniz kimi, dünən bizim Baş nazirlə çox dostcasına, qeyri-rəsmi və eyni zamanda, müzakirələrlə dolu görüşümüz oldu. Bu gün biz söhbəti davam edəcəyik.

Nümayəndə heyətinin bütün üzvləri mənim göstərişlərimi alıblar ki, ikitərəfli gündəlikdə duran mühüm məsələlərin həlli üçün öz həmkarları ilə daim əlaqədə olsunlar. Əlbəttə ki, enerji gündəliyimizdə birinci yerdədir. Bu gün biz mühüm Anlaşma

Memorandumunu imzalayacağıq və mən bunu çox mühüm addım hesab edirəm, çünki o, qaz təchizatı sahəsində əməkdaşlığa başlamaq üçün imzalanacaq ilk sənəddir.

Görüşdə ölkələrimiz arasında beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olundu. Xüsusilə Macarıstanın Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə əlaqələrinə daim dəstək göstərdiyi qeyd edildi. Macarıstan ilə Azərbaycan arasında qarşılıqlı hörmət və etimadın olduğu vurğulandı. Macarıstanın Cənubi Qafqaz regionu, həmçinin Xəzər dənizi hövzəsi və Mərkəzi Asiya ölkələri ilə əlaqələrinin inkişafı qeyd olundu.

Ölkələrimizin ailə dəyərləri mövzusunda əməkdaşlığı barədə danışıldı, bu xüsusda beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində birgə fəaliyyətin həyata keçirilməsi məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı, Azərbaycanda və Macarıstanda ailə dəyərlərinə böyük diqqətin göstərildiyi bildirildi.

Söhbət zamanı tələbə mübadiləsinin, Macarıstan tərəfindən azərbaycanlı tələbələrə təhsil təqaüdlərinin ayrılmasının iki ölkənin gənclər sahəsində əməkdaşlığına töhfə verdiyi diqqətə çatdırıldı.

Görüşdə, həmçinin minarların təmizlənməsi sahəsində əməkdaşlığa da toxunuldu.

Prezidenti xanım Katalin Novak ilə geniş tərkibdə görüşü olub.

Görüşdə çıxış edən Macarıstan Prezidenti Katalin Novak dedi:

- Bir daha, xoş gəlmisiniz. Nümayəndə heyətləri üzrxahlığı qəbul etsin, çünki görüş gözləniləndən çox çəkdi. Müzakirə edəcəyimiz məsələlər o qədər çox idi ki,

ayrılacaq.

Gəldiyinizə görə hamınıza minnətdarıq. Macarıstana rəsmi səfərinizdən şəxsən şərəf hissi duyuram. Bilirəm ki, dünən artıq yaxşı proqramınız olub. Ümid edirəm ki, icra hakimiyyətinin rəhbəri, Baş nazirlə keçiriləcək görüşlə səfəriniz yaxşı davam edəcək. Mən isə

üzləri ilə sarayın qarşısındakı meydanda qarşılama zamanı tanış oldunuz. Lakin bizim yeni energetika nazirini hələ görməmişiniz. Enerji sahəsində əməkdaşlıq ölkələrimiz arasında ən mühüm məsələlərdən biridir.

Üzrlər olsun ki, sizdən fərqli olaraq, bizim bəxtimiz o qədər də gətirməyib. Yüz ildən artıq dövr ərzində biz öz

Xalqımızın dəyərli oğlu, Laçınılmızın sevimlisi Məhəbbət Kazımovun vəfatından 9 il ötdü

LAÇINIM DEYƏN DİLİMİZİN BİRİ DƏ SUSDU!!!

Torpaq, yurd oğulları ilə boy atır böyüyür, elə oğulları ilə də birlikdə kiçilir, əzilir, asılır, əsr düşür, gül-lələdir.

Laçının, Kəlbəcərin-ümmilikdə Qarabağın işğalından sonra onlarla oğul və qızlarımız elə bu torpaqlara dönüşsüzlüyün qurbanı oldu, əsri

oldu, şəhidi oldu. İllərin üstünə il gəldikcə o torpaqlarda şaxələnen, qol-budaq atan, ədəbiyyat, musiqi ağacımız qol-qol, budaq-budaq kəsildi. Şamil Əsgəriylə, Ağa Laçınlısı ilə, Məhəbbəti ilə daha adını çəkmədiyim neçə sənətkarın ölmü ilə qol-budaq edildi zavallı yurdumun yurdsuz, didərgin, kimsəsiz övladları.

Hər bir itkisiylə bir boy kiçilən Laçınımız, Qubadlımız, Zəngilanımız, Kəlbəcərimiz və neçə-neçə rayonlarımız Məhəbbətin ölmü ilə yenə bir boy kiçildi, yenə musiqimizin bir şax qolu kəsildi. Sarı Aşıqı, Hüseyn Kürdoğlusunu, Ağa Laçınlısı ilə dədələşən, zirvələşən "Laçınım" elə bu duaların narahat ruhu ilə beli bükülmüşdü. Bu gün isə Məhəbbət itkisi ilə Laçının beli bir az da büküldü. Gəncliyi o yurdlara bağlayan bir mənəvi körpü də od tutub yandı. Laçına, Qarabağa səsleyen nəğmə dilimizin, musiqi dilimizin biri də susdu.

Onunla ilk və son görüşümü heç vaxt unuda bilmirəm. Onu ilk dəfə acı və həsrət dolu "Laçınım"ı ilə tanıdım. O zaman universitetdə oxuyurdum, dəli-dolu, bir qədər də erköyün halım vardı. Bir toy məclisində zalın qulaq batırıcı səsinə qaçaraq foyədə oturub dostlarımla mübahisə edirdim. Birdən qeyri-ixtiyari olaraq hamımız

qalxıb zala keçdik. Bizi ora çəkən ruhi bir gerçəklik idimi, ya elə yurd yangısı, vətən həsrəti idimi bilmədim...

Qapının ağzında heykəl kimi dayanıb Məhəbbətin içdən gələn yangıyla oxuduğu "Laçınım" nəğməsini dinləyirdim. Musiqi bitdi, ama mən, hələ də acı və həsrət dolu, yangılı sehrin əsarətində idim. Doluxmuş, kövrək bir halda yaxınlaşıb, sanki günah etmiş kimi əl uzatdım. Çox qısa bir dialoqumuz oldu. Bu

mənim onunla ilk və son görüşüm idi. Bir daha görüşə bilmədik. Ancaq bu

"Elnən gələn qara günə təsəlli tez tapılar" - deyib bizim atalar. Amma bu itki bir elin-obanın, bir ölkənin itkisi ilə yanaşı fərdlərin qəbul etdiyi, öz baxış bucağına sığdırdığı və öz "mən" gözləri ilə görüb dəyərləndirdiyi, qəbul etdiyi şəxsi dərdi, şəxsi itkisidi. Bir doğmasının, əmisinin, dayısının qardaşının itkisidi.

Hərdən düşünürəm, bəlkə də onu Məhəbbət edən, musiqisi ilə yanaşı o böyük mənəvi dünyası, yüzlərlə müğəniyi olan ekranlarımızda barmaqla sayılan Kişilərdən biri olmasıydı. Heç kimə sir deyil ki, onda sənətdən də yüksəkdə dayanan bir kişi ləyaqəti, cəsarəti vardı.

Ömrünü Azərbaycan musiqisinə həsr edən Məhəbbətə xalq məhəbbəti tükənmədi və bu gündən sonrada tükənməyəcək. Minlərin könüllü olaraq gəldiyi dəfn mərasimində ona olan tükənməz sevginin bir göstəricisi idi. Bu yazını yazanda onun televizyalarımızın birində sonuncu dəfə oxuduğu "Mirzə Hüseyn Seygahın" dinləyirdim. Səsindeki hüzn, ağrı mənə o qədər sirayət etdi ki xeyli lal dayanıb özümü inandırmağa çalışdım ki, bəli o daha aramızda yoxdu.

Bəli, o bir daha yuxularda gördüyü Laçına gedə bilməyəcək. Amma mən əminəm ki o cismən o torpaqlara dönməsədə ruhu indi həsrətiylə alışdığı Laçının qan çilənən səmasında Sarı Aşıq, Ağa Laçınlı, Hüseyn Kürdoğlu kimi sənətkarların, şairlərin, Soltan Bəyin, Xosrov Bəyin, Kamil Nəsiyov kimi qəhrəmanların ruhuyla bir məqamdadır...

Ruhumuz o yerlərdə görüşənədək, ey xalqın Məhəbbəti!!!

Yanvarın 27-si 2014-cü ildə Məhəbbət Kazımov haqq dünyasına qovuşduğu gündür. Məhəbbət həmişə xalqımızın qəlbində yaşayıb, yaşayaacaq və heç vaxt unudulmayacaq.

Nofəl Ədalət

LAÇINIM, LAÇINIM, VƏTƏNİM MƏNİM

Bəli, həyat öz axarı ilə davam edir. Kimi tez unudulur, kimi heç unudulmur. Bu gün 27.01.2014-cü ildə haqqın dərgahına qovuşan Məhəbbət Kazımovun vəfatından 9 il ötməsinə baxmayaraq Laçınım, Laçınım vətənim mənim, bu mısralar Məhəbbət Kazımovun heyat fəlsəfesidir hansı ki, bu fəlsəfəni və bu fəlsəfi məktəbi bütün laçınlılar deyil, Azərbaycan vətəndaşları, hətta dogma Laçından didərgin düşərək, Azərbaycanımızın başqa bölgələrində dünyaya göz açmış və Laçını yuxusunda görə bilməyən ovladları, Məhəbbət Kazımovun "LAÇINIM, LAÇINIM, VƏTƏNİM MƏNİM" fəlsəfi mahnısı ilə, məktəbi ilə heç bir müəllimin, heç bir alimin öyrədə bilməyəcəyi bir sevgini, Vətən sevgisini elə ustalıqla, məlahətli səsi ilə həznlə, qüssə ilə, kədərle kükrəyərək anlatmışdır ki, Məhəbbəti dinləyən, o dərsə qulaq asan bütün auditoriyaya Vətən sevgisini elə aşılarmışdır ki, Vətən sevgisi anlamını heç vaxt unutmadan Laçını elə tanıyıblar, elə seymişlər ki, bəlkə də atalarının, babalarının Laçında keçirdikləri, gördükləri, eşitdikləri qəhrəman kürd xalqının qəhrəman oğulları Qaçaq Nəbidən, Sultan Bəyden, Xosrov Bəyden, babalarının at oynatdıqları oylaqlardan, laçının sıldırım qayalarından, ayaq dəyməz, əl çatmaz qarlı dağlarından danışsalar da Məhəbbət Kazımovun "LAÇINIM, LAÇINIM, VƏTƏNİM MƏNİM" fəlsəfi mahnısı ilə, məktəbi ilə onlara təsir edə bilməzdilər. Məhəbbət Kazımov LAÇINIM, LAÇINIM, LAÇINIM deyə deyə, Laçın həsrəti ilə nalə çəkə-çəkə, inildəyən əvəzsiz səsə malik olan, xalqın sevimlisi, gözəl müğənni Məhəbbət Kazımov Vətən-Laçın həsrəti ilə sevelərinin ürəyini ölümü ilə közərdərək dünyasını dəyişdi. Məhəbbət Laçın həsrəti ilə dünyasını dəyişdi, Laçın Məhəbbətsiz qaldı. Bəli, Məhəbbəti sevelər, Məhəbbət Kazımovun "LAÇINIM, LAÇINIM, VƏTƏNİM MƏNİM" fəlsəfi mahnısı ilə, məktəbi ilə qidalananlar, dərs alanlar onun dəfnində iştirak etdilər. O, ölümü ilə də xalqı birleşdirdi. Neçə-neçə küssülülər onun dəfnində barışdılar və Məhəbbətin yoxluğuna birgə fəryad edərək göz yaş tökdülər. Bəli, Məhəbbət Kazımov öz mahnılarının sədaları altında, onu sevelərin çiyində son mənzilə yola salındı. Allah qəni qəni rəhmət etsin, yeri cənnətlik olsun. Yaxınlarının başı sağ olsun, Allah səbr versin. Qoy xalqımız Məhəbbətin dəfn mərasimindəki kimi, umu-küsünü atıb hər zaman birgə olsunlar.

Tahir Süleyman

QAFQAZDA ŞƏDDADİ KÜRD DÖVLƏTİ

(Əvvəli ötən saylarımızda)

Qeyd etmək lazımdır ki, gürcü mənbələrində göstərilən bu hadisə obyektivliyi ilə fərqlənən Münəccimbaşının "Cami əd-düvəl" əsərinin "Şəddadilər" fəslində tamamilə başqa tərzdə təsvir edilmişdir. Burada göstərilir ki, 417 (1026/1027) –ci ildə Abxaz çarı Arran ölkəsinə hücum edib Şəmkürü bir neçə gün mühasirə etdi. Fəzl isə böyük bir qoşunla ona qarşı hərəkət edib

Göstərilən əsəri, IX cildi, səh. 153-154). Qeyd etmək lazımdır ki, xəzərlərlə Fəzlin bu müharibəsi haqqında İbn əl-Əsir tərəfindən verilən məlumata başqa mənbələrdə təsadüf edilmir. Fəzlin göstərilən müharibədə on min adam tələfat verməsi haqqında olan xəbəri qəbul etsək, bu hadisənin Şəddadilər dövlətinə çox böyük zərbə olduğunu müəyyən etmək olar. bundan başqa İbn əl-Əsirin

dur ki, Fəzl böyük oğlu Musanı vəliəhd seçmişdi. Görünür, bu və sair səbəblər Əskuyəni atasına qarşı qiyam qaldırmağa məcbur etmişdir. Fəzl oğlu Əskuyənin qiyamını yatırmaq üçün Musanın başçılığı altında Beyləqana qoşun göndərmişdi. Musa Beyləqanda olan qardaşı üzərinə hücum etdiyi zaman 38 gəmi ilə Şirvanda olan ruslar Araz çayı vasitəsilə üzərək bu nahiyəyə gəlmişdilər. Musa ibn

və hərəkət etmək məqsədi güdmüşür. Lakin V. Minorskinin əlavə etdiyi materialdan məlum olur ki, onun fikrincə körpünün tikilməsi əsasən hərbi məqsəd daşıyır (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 45). Belə bir fikri M. Altmanın kitabında da görmək olar (M.M. Altman. İstoriçeskiy oçerk qoroda Qyandji. Baku 1949. səh. 23). Qeyd etmək lazımdır ki, XI əsrin əvvəllərində Azərbaycan feodal dövlətləri Rəvvadilər və Şəddadilər arasında bəzən feodalizm dövrünə xas olan çəkişmə mövcud idi. Əsasən Azərbaycan ərazisində yerləşən rəvvadilər Muğana hücum etmişdilər. Bunu Qətran Təbrizinin qəsidələrindən də müəyyən etmək olar (Kəsrəvi Təbrizi. Göstərilən əsəri, II cild, səh. 95). Qətran Təbrizinin şerlərindən aydın olduğu kimi Rəvvadilər sülaləsindən olan Təbriz hakimi Vəhsudan o zaman Azərbaycana gələn oğuzlardan bir dəstəsini Şəddadilərin üzərinə göndərmişdi (M. X. Şərifli. Rəvvadilər dövləti haqqında, Az. SSR EA Tarix İnstitutu əsərləri,

Fəzlun " adlanırdı (Həmdullah Qəzvini. Nüzhet əl-qulub, səh. 84). Fəzlin Arazdan cənuba keçməsi, şübhə yoxdur ki, Rəvvadiləri narahat etməyə bilməzdi. Buna görə də Fəzl müəyyən tədbirlər görməli idi. Arazın cənub tərəfi ilə müntəzəm rabitə yaratmaq üçün Araz üzərindən belə bir körpünün salınmasına ehtiyac var idi. Qeyd etmək lazımdır ki, ümumiyyətlə Azərbaycan ərazisində Araz üzərindən bir neçə yerdə körpü mövcud idi. Fəzlin tikdirdiyi körpü isə güman edildiyinə görə Xudafərin adlanan körpü olmalıdır (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 27). Xudafərin körpüsü indi dağılmışsada qalan hissələrindən onun möhkəm tikildiyini və çox mühüm əhəmiyyətə malik olduğunu görmək olar. (Qeyd etmək lazımdır ki, Araz çayı üzərində iki Xudafərin körpüsü olmuşdur. On beş və on bir aşırımlı körpülər. Yazılı mənbələr on beş aşırımlı Xudafərin körpüsünün VII əsrdə Sasaniilər sülaləsi dövründə tikildiyini göstərir. On bir aşırımlı körpü isə yuxarıda

döyüşə başladı və onu qaçmağa vadar etdi. Baqratın 10.000-dən artıq əsgərini qırdı, Abxaz hakimi məğlub olub geri qayıtdı. (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 17.) Gəncə əmiri Fəzl ilə Abxaz çarı III Baqrat arasında baş verən Şəmkür müharibəsi haqqında yuxarıda göstərilən hər iki mənbənin ziddiyyətli məlumatı məsələni obyektiv surətdə aydınlaşdırmaq üçün üçüncü bir mənbənin olmasını tələb edir. Lakin hələlik əlimizdə digər bir mənbə olmadığı üçün bu müharibənin gedişi və nəticəsi haqqında qəti fikir yürütməyi lazım bilmədik. Bunu da qeyd etmək lazımdır ki, hər iki mənbənin ehtiras hissi ilə tərtib edildiyini görmək çox da çətin deyildir. IV Baqratla (1027-1072) Gəncə əmiri Fəzl arasında müharibə olması haqqında yenə də gürcü mənbələrində məlumat verilir. (M. F. Brosse. Histoire de l'Arménie. səh. 316-317) Fəzlin xəzərlər üzərinə hücum etməsi haqqında İbn əl-Əsir 421 (1030)-ci il hadisələri ilə əlaqədar məlumat verir. O yazır ki, Kürd Fəzlun 421 (1030)-ci ildə xəzərlər üzərinə hücum etdi. Onlardan çox adam qırdı, əsir tutdu və böyük miqdarda qənimət aldı. Öz ölkəsinə qayıdanda o çox yavaş gedirdi, xəzərləri tamamilə darmadağın etdiyini düşünərək özünü təhlükəsiz hesab edirdi. Lakin xəzərlər onları təcili olaraq qovub adamlarından və onlara gələn könüllülərdən on mindən artıq öldürərək, topladıqları qənimətləri və müsəlman qoşunlarının mallarını əllərindən alıb geri qayıtdılar. (İbn əl-Əsir.

bu məlumatından aydın olur ki, Şəddadilər dövlətinin qoşunu əsas etibarilə iki hissədən, yeni müntəzəm daimi qvardiyadaan və könüllülərdən ibarət idi. qoşuna bilavasitə şəddadi əmirləri (padşahları) özləri başçılıq edirdilər. Şəddadi dövlətinin hərbi qüvvələri və onların sayı barədə məxəzlərdə məlumat verilmir. Yalnız Münəccimbaşının "Cami əd-düvəl" əsərinin "Şəddadilər" fəslindən görüldüyü kimi, 1026-cı ildə abxaz çarı Arrana hücum etdiyi zaman Fəzl böyük bir qoşunla onu qarşılayır və onun on mindən artıq əsgərini qırır. (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 17). Düşmən hərbi qüvvələrinə on min nəfər tələfat verən bu "böyük qoşun" şübhəsiz ki, miqdarca düşmən qoşunlarından çox olmalıdır. 421 (1030)-ci ildə Fəzlin oğlu Əskuyə atasına qarşı qiyam qaldıraraq Beyləqanda müstəqil olmuşdu. Əskuyə qoşun toplayaraq atasına və qardaşı Musanın əleyhinə çıxmışdı. (Yenə orada) Beyləqan Arran dövlətinin tərkibində idi. Əskuyə buradan atasının əleyhinə çıxaraq Beyləqanı müstəqil etmişdi. 505 (1111/12)-ci ildə Məsud ibn Namdarın topladığı yerli məlumatdan da Beyləqanın bəhs edilən dövrdə Şirvan və Gəncədən asılı olmadığı göstərilir (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 45). Beləliklə güman etmək olar ki, Əskuyə atasının əleyhinə çıxaraq Beyləqanda müstəqil olmuşdu. əskuyənin atasına qarşı qiyam qaldıraraq müstəqil olmağa vadar edən səbəblər məlum deyildir. Lakin təkcə bu məlum-

Fəzl ruslarla razılışaraq onları gəmilərdən çıxarıb özünə kömək etmək üçün Beyləqana gətirdi. Onların köməyi ilə Beyləqanı tutdu və qardaşı əskuyəni əsir edərək öldürdü (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 17). Beləliklə, qiyam yatırıldı, Beyləqan yenidən Şəddadilər dövlətinə qaytarıldı. Fəzlin uzun müddətli hakimiyyəti dövründə bir sıra böyük müharibələr və daxili ara müharibəsinin olmasına baxmayaraq, o, ölkənin və dövlətin daxili işləri ilə məşğul olurdu. Fəzl etdiyi müharibələrin əksəriyyətində qələbə çalmışdı. onun dövləti feodal monarxiya tipli dövlət idi. Bu dövlət feodal münasibətlərinin inkişaf etdiyi dövrdə meydana gəlmiş və inkişaf etmişdi. Əldə olan çox az məlumatdan aydın olur ki, Fəzl müharibələrdən və hərbi işlərdən başqa ölkənin iqtisadi məsələlər, xüsusilə ticarət münasibətləri məsələsi ilə də məşğul olurdu. Münəccimbaşının "Cami əd-düvəl" əsərindən görüldüyü kimi, Fəzl 418 (1027/28)-ci ildə Araz çayı üzərində böyük və möhkəm bir körpü tikdirmişdir. Bu körpünü Münəccimbaşını "əsəri-əzim" adlandıraraq onun böyük bir abidə olduğunu göstərir. (Yenə orada.) Araz çayı üzərində belə bir körpünün salınması həqiqətən böyük bir tarixi əhəmiyyətə malik idi. Bu körpünün tikdirilməsini iki nöqtəyə nəzərdən qiymətləndirmək olar. V. Minorski qeyd edir ki, Fəzl Araz çayı üzərində belə bir körpünü tikdirməklə ya ticarət, ya da Azərbaycan torpaqlarına hücum

Bakı 1957, XI cild, səh. 31). Məlum olduğu kimi hələ I Fəzl Arazın cənub sahillərinə çatmışdı. Qaracadağ nahiyəsində təqribən əlliyyə qədər kəndi əhatə edən bir nahiyə "Cilan –

göstərilirdi kimi 1027-ci ildə Şəddadi hökmdarı I Fəzl tərəfindən tikilmişdir. -Namiq Həsənov)

(ardı var)

Səhifəni hazırladı: **Namiq Həsənov**

Qazi Muhammed: “Artık düşmanlarınıza aldanmayın”

Bugün, yakın Kürt tarihinde önemli bir sayfa olan Mahabat Kürt Cumhuriyeti'nin 73.kuruluş yıldönümü.

Qadı Muhammet ve arkadaşları tarafından 22 Ocak 1946'da Doğu Kürdistan'ın Mahabat kentinin Çarçıra meydanında ilan edilen cumhuriyet'in ömrü kısa olsa da, Kürt halkının özgürlük mücadelesine büyük bir ivme kazandırmış, daha sonra ki görkemli mücadelelere zemin teşkil etmiştir.

Mahabat'ı işgal ederek Cumhuriyeti yıkan İran ordusu, 31 Mart 1947 tarihinde ilk Kürt Cumhurbaşkanı Qazi Muhammed'i, başbakan Hacı Baba Şeyh ve savunma bakanı Muhammed Hüseyinhan Seyfi Kadı'yı idam etti.

Kürtler bugün Kürdistan şehitleri günü olarak anmaktadırlar.

Qazi Muhammed, Kürt cumhuriyetinin bayrağını, cumhuriyetin askeri güçlerinin komutanı Mela Mustafa Barzani'ye teslim etti.

HAK-PAR olarak, Qazi Muhammed ve arkadaşları şahsında, halkımızın haklı ve meşru özgürlük mücadelesinde yaşamlarını feda edenleri bir kez daha rahmetle anıyoruz.

Qazi Muhammed'in vasiyeti

Bağışlayan ve Yüce Allah'ın adıyla / Binavê Xwedayê Dilovan û Mîhrîban.

Ey Kürd halkı!

Değerli kardeşlerim!

Zulüm ve baskı gören halkım!

Ben ömrümün son saatlerini yaşıyorum. Allah aşkına artık birbirinize düşmanlık etmeyin, sırt sırta verin, zorba düşmana ve zalimlere karşı durun. Kendinizi düşmana bedava satmayın.

Kürt halkının düşmanları çoktur, zorba ve acımasızdırlar. Her halkın, ulusun başarı sembolü, birliktir, işbirliği ve dayanışmadır. Birliğini sağlamayan, uyumu olmayan her halk, her zaman düşmanın baskısına maruz kalır, ezilir. Kürtlerin, yeryüzünde yaşayan öteki halklardan eksik bir yanı yoktur. Hatta siz yiğitliğinizle, fedakârlığınızla, baskıdan kurtulan halklardan daha ileridesiniz. Düşman, işinin gerektiği kadarıyla sizi ister ve işi bittikten sonra size hiç acımaz, sizi hiç affetmez. Düşmanlarının baskısından kurtulan halklar da sizin gibiydiler, ama onlar kurtuluş için birliklerini sağlamışlardı. Yeryüzündeki tüm halklar gibi artık siz de ezilmeyin. Birlik olursanız, birbirinizi kıskanmazsanız, kendinizi düşmana satmazsanız, siz de kurtulursunuz.

Kardeşlerim,

Artık düşmanlarınıza aldanmayın, Kürtlerin düşmanları hangi ulustan ve guruptan

olurlarsa olsunlar, düşmanlarımızdır, merhametsizdirler, vicdansızdırlar, size acımazlar. Sizi birbirinize kırdırırlar, yalan dolanlarla, para-pulla sizi karşı karşıya getirirler. Kürt halkının düşmanları içinde en zalimi, en mel'unu, en Tanrı tanımazı, en acımasızı Acem (İran)'dır. (İran) Kürtlere yönelik her türlü suçu işlemekten geri kalmaz, tüm tarihi boyunca Kürtlere düşman olmuş, kin gütmüştür, gütmektedir. İsmail Ağa'yı (Simko), kardeşi Cevher Ağa'yı, Mengur"lu Hamza Ağa'yı ve daha nicelerini, Kuran'a yemin ederek kandırdılar, kalleşçe öldürdüler. Onlar, Acemlerin kendilerine iyi davranılacağına dair Kuran üzerine ettiği yemine

ve Acemlerin söz vererek, hileyle kandırıp yakaladığı, öldürdüğü büyüklerimizi çok düşündüm. Onlar her zaman aklımdaydılar ve ben hiç bir zaman Acemlere güvenmedim. Ama onlar buraya (Mahabad) dönmeden önce, yolladıkları mektuplarla, elçi olarak gönderdiği ünlü Kürt ve Farslarla, Acem devletinin, Şah'ın kendisinin kötü amaçları olmadığına, Kürdistan'da bir tek damla kan akıtmayacaklarına dair söz verdiler. Onların verdikleri sözün neticesini şimdi siz kendi gözlemlerinizle görüyorsunuz. Eğer aşiret reislerinin ihaneti olmasaydı, onlar kendilerini Acem hükümetine satmasaydılar, bunlar da bizim ve Cumhuriyetimizin başına gelmezdi.

resülü, halkım ve vatanın huzuruna yüz aklıyla çıkacak bir ölümü istedim. Bu, benim için bir zaferdir.

Sevdiklerim,

Kurdistan tüm Kürtlerin evidir. Her evde, ev sakinlerine bildikleri iş verilir. Artık ötekilerin kıskanma hakkı yoktur. Kürdistan da böyle bir evdir. Eğer siz birisinin bu evde çalışabileceğini biliyorsanız, bırakın çalışsın.

Onun işine taş koymak olmaz artık. Sizden birisinin omuzlarında büyük sorumluluklar olmasından, yerine getireceği, sorumluluk duyacağı bilinenlerin payına büyük işler düşmesinden ve onun da bu işleri yapmasından üzüntü duymak olmaz. Emin ol ki Kürt kardeşin kindar düşmandan

inanın, iman edin, dini vecibeleri yerine getirmede güçlü olun.

2- Aranızdaki birlik ve uyumu koruyun, birbirinize kötülük yapmayın, özellikle sorumluluk ve hizmet alanında tamahkar olmayın.

3- Düşmanın sizi aldatması için, eğitim seviyenizi yükseltin.

4- Düşmana özellikle Aceme inanmayın. Çünkü Acem birkaç açıdan sizin düşmanınızdır. Dininizin, ülkenizin, halkınızın düşmanıdır. Tarih ispat etmiştir ki Kürtler aleyhine sürekli bahane aramıştır. En küçük suçlarda dahi Kürtleri öldürüyorlar, Kürtlere karşı her türlü suçu işlemekten geri kalmıyorlar.

5- Bu dünyada, birkaç günlük ve önemsiz bir yaşam uğruna kendinizi düşmana satmayın, çünkü düşman düşmandır, düşmana güvenilmez.

6- Birbirinize, siyasi, maddi, manevi ve namus alanlarında ihanet etmeyin. Çünkü hain, Allah'ın, insanların huzurunda suçludur, ihanet döner haini vurur.

7- Eğer sizden birisi, ihanet etmeden işini yapıyorsa, kendisine yardımcı olun, kıskançlık ve tamah için kendisine karşı durmayın, ya da Allah göstermesin onun hakkında yabancıların ajani olmayın.

8- Bu vasiyetimde cami, hastane ve okullar hakkında yazdıklarımın yerine getirilmesini talep edin, bunlardan yararlanın.

9- Diğer halklar gibi baskı ve zulümden kurtulmak için mücadele etmektен geri durmayın. Dünya malı önemli değildir. Eğer vatanınız varsa, özgür ve serbestseniz, o zaman her şeyiniz var demektir, malınız, mülkünüz, devletiniz, ülkeniz, saygınlığınız da olacaktır.

10- Allah'a olan can borcu dışında, kimseye borcum olduğunu zannetmiyorum. Ama eğer az ya da çok, borçlu olduğum birisi çıkarsa, ben geriye çok mal-mülk bıraktım, gidip varislerimden borcunu istesin.

Birbirinizi tutmadığınız müddetçe başarılı olamazsınız. Birbirinize zulüm etmeyin. Çünkü Allah zalimleri çok erken yok eder. Zulüm ortadan kalkacak, bu Allah'ın sözüdür, Allah zalimden intikam alır.

Bu sözleri kulağınıza küpe edeceğinizi umud ediyorum. Allah sizi düşmanlarınız karşısına da zafere ulaştırsın.

Sadi'nin buyurduğu gibi:

Amacımız nasihatı, yaptık.

Sizi Allah'a havale ettik,

gidiyoruz.

Halkının ve vatanının hizmetçisi Qazî Mihemed.

**Hak ve Özgürlükler Partisi
HAK-PAR Basın Bürosu**

safça inandılar. Bugüne kadar olan tarih boyunca hiç kimse, Acemlerin sözlere sadık kaldıklarını, Kürtlere verdikleri sözü tutup vaatlerini yerine getirdiklerini görmemiştir. Küçük bir kardeşiniz olarak size diyorum ki, Allah aşkına, birbirinizi tutun, birbirinize destek olun. Emin olun ki, eğer Acem size bal veriyorsa mutlaka içine zehir katmıştır. Acemlerin yalan vaatlerine, sözlere kanmayın, eğer Kurana bin kez el basıp söz verse de amacı sizi kandırmaktır, hile yapmaktır. Ben ömrümün son saatlerini yaşıyorum. Diyorum ki size doğru yolu göstermek için elimden gelen her şeyi yaptım, canla başla mücadele ettim, bu uğurda gevşek davranmadım. Şimdi de size diyorum ki artık Acemlere inanmayın, onların Kuran'a el basarak verdikleri söze inanmayın. Size nasihat ediyorum ki yüce Allah aşkına vaatlere artık kanmayın. Çünkü onlar ne Allah'ı tanıyorlar, ne peygambere, ne kıyamet gününe, ne Allah huzurunda hesap vermeye inanıyorlar. Onların nezdinde, Müslümanda olsanız, Kürt olduğunuz için suçlusunuz, onların düşmanısınız, malınız onlara helaldir.

Benim verdiğim söz "Sizi kötü kalpli düşmanın eline bırakıp gitme" değildi. Ben geçmişimizi

Sizlere nasihatim, vasiyetim odur ki; çocuklarınızı okutun. Eğitim dışında, bizim diğer halklardan hiç bir eksiğimiz yoktur. Halklar kervanından kopmamak için okuyun, okumak düşmana karşı en etkili silahtır.

Emin olun, bilin ki, eğer uyunuz, birliğiniz, eğitiminiz iyiye, düşmana karşı zafer kazanırsınız. Benim, kardeşimin ve amcaoğullarımın öldürülmesi, gözünüzü korkutmasın. Amaçlarımıza ulaşana kadar daha bizim gibi birçok kişi, bu yolda öleceklerdir. Eminim ki bizden sonra da başka kişiler riyakârca aldatılarak ortadan kaldırılacaktır.

Eminim ki bizden sonra birçok kişi, bizden yetenekli ve bilinçli de olsalar, Acemlerin kurduğu tuzağa düşecekler. Ama umut ederim ki bizim ölmemiz, bağıri yanık Kürtlere, ibret olur, ders alırlar.

Size bir diğer vasiyetim de şudur: Halkın mutluluğunu, iyiliğini isteyin. Halk sizin yardımcınız olursa, eminim ki siz de Allah'ın yardımıyla başarıya ulaşabilirsiniz. "Sen niye başarıya ulaşamadın" diyebilirsiniz. Cevap olarak diyorum ki, "Vallahi ben başarılı oldum. Ben halkın ve vatanın uğruna malımı, canımı veriyorum. Bundan daha büyük bir başarı, nimet olur mu?" İnanın ki ben her zaman Allah'ın, onun

daha iyidir. Eğer omuzlarımda büyük sorumluluk olmasaydı, ben bugün darağacı altında olmayacaktım. Birbirinize karşı tamahkar olmayın. Bizim emirlerimizi yerine getirmeyenler, sadece emirleri yerine getirmemekle kalmıyorlardı, bize tam bir düşman gibi davranıyorlardı. Şimdi onlar çocukları arasında ve derin uykudalar. Biz kendimizi halkın hizmetçisi olarak gördüğümüz için, halka hizmet ettiğimiz için darağacının altındayız ve ben son saatlerimi vasiyetimi yazarak geçiriyorum. Eğer omuzlarımda büyük bir sorumluluk olmasaydı, ben de çocuklarımda arasında, derin uykuda olurdum. Oysa ben şu anda ölümünden sonra yapmanız gerekenler konusunda nasihatlerimi yazıyorum. Ve eminim ki eğer sizden biri benim sorumluluğumu almış olsaydı, şimdi o darağacı altında olacaktı. Allah'ın rızasını almak için, halkının hizmetkârı olan bir Kürt olarak, omuzlarımdaki sorumluluk gereği aşağıdaki nasihatleri ediyorum. Umud ederim ki, şu andan itibaren dersler çıkarır, nasihatlerime uyarmanız, Allah'ın yardımıyla düşmana karşı zafer kazanırsınız.

1- Allah'a, peygambere (Allah'ın selamı üstüne olsun) ve Allah'ın yanında olan her şeye

İDRİS BARZANÎ DİLÊ ME DE ZINDÎ YE

İdris Barzanî di 36emîn salvegera wefata xwe de tê bibîranîn

Di ser wefata İdris Barzanî de ku bi tîpên zêrîn navê xwe di dîroka têkoşîna Kurdistanê de tomar kir, 36 sal derbas bûn.

İdris Barzanî di Adara 1944an de wek kurê mezin ê Mela Mistefa Barzanî ji dayîk bûye. Di 2 saliya xwe de tevî bavê xwe ji bo avakirina Komara Kurdistanê ya Mehabadê koçî Rojhilatê Kurdistanê (Rojhilat) dike.

Barzanî di sala 1947an de bi hilweşîna Komara Kurdistanê li Mehabadê çû Yekîtiya Sovyetê. Piştî ku İdris Barzanî li Bexdayê dest bi xwendina xwe kir, di sala 1958an de piştî vegera Mela Mistefa Barzanî derbasî Başûrê Kurdistanê bû.

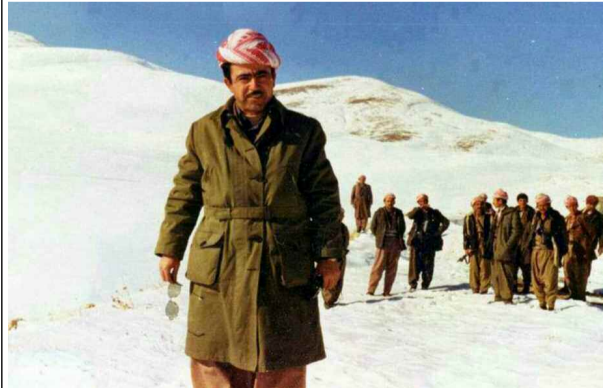
"Wî bi rola xwe di şerê Hindirenê de nav û deng çêkir"

İdris Barzanî, yek ji kesayetên bibandor ê

Şoreşa Îlonê ku di sala 1961ê de dest pê kir, bi taybetî bi rola xwe di şerê Hindirênê de navdar bû. Barzanî piştî ku şoreş bi lihevkerina serkirdayetiya Kurdistanê bi rejîma Baas re tamam bû, hewlên cidî ji bo yekrêziya Kurdan da.

İdris Barzanî di 31ê Çileyê 1987an de li gundê Sîlvana yê Urmîyê koça dawî kir û li goristana bajarê Şino ya Rojhilat li kêleka bavê xwe hat veşartin.

Cenazeyên İdris Barzanî û Mele Mistefa piştî serhildana 1991'ê anîn Başûrê Kurdistanê û li gundê Barzan ê Duhokê hatin definkirin.

Îro 36 sal bi ser wefata İdris Barzanî re derbas bûn. Têkoşîn û dilsoziya wî ya ji bo doza Kurdistanê hê jî di hişê me de maye. **PeyamaKurd**

İdris Mustafa Bərzaninin həyatı və yaşam tarixi

İdris Bərzanî 36 il əvvəl vəfat edib Kürdüstan xalqının azadlıq mübarizəsi tarixinə adını qızıl hərflərlə yazan İdris Mustafa Bərzanî vefatının 36-cı ildönümündə anılır.

Çərşənbə axşamı 31.01.2023 - 11:46

İdris Bərzanî 36 il əvvəl vəfat edib

Kürdüstan xalqının azadlıq mübarizəsinin əfsanəvi Qəhrəmanı İdris Bərzaninin vəfatından 36 il keçir.

Prezident Məsud Bərzanî "Bərzanî və Kürd Azadlıq Hərəkatı" kitabında "Kak İdris böyük şəxsiyyət idi. Onun böyüklüyü idrak və yetkinliyində idi, bu xüsusiyyətlər onu

İdris Bərzanî inqilab prosesində böyük uğur qazandı.

dəfə olaraq KDP Mərkəzi Komitəsinin üzvü oldu.

İdris Bərzanî milli azadlıq hərəkatları tarixində sülhsevər və barışdırıcı şəxsiyyəti ilə ön plana çıxıb və bu cəhəti ilə yadda qalıb. İdris Bərzanî təkə silahlı mübarizədə deyil, siyasi arenada da özünü mümkün qədər hiss etdirən bir insan idi. O, İraq və Kürdüstanın siyasi səhnələrində sağlam düşüncəsi ilə seçilirdi.

1979-cu ildə bölgə böyük dəyişikliklərə hamilə idi. İranda şah rejimi devrildi və İslam Respublikasının əsasları qoyulduğu bir vaxtda İraqdakı Bəaşçilər hökumət üzərində öz

daha sadələşdirən insan etdi".

1944-cü ilin mart ayında Bərzan bölgəsində doğulan İdris Bərzanî 2 yaşında iken atası Mələ Mustafa Bərzanî Kürdüstan Respublikasının qurulmasında iştirak etmək üçün Mahabada gedib.

6 yaşında Kərbəladə təhsil həyatına başlayan İdris Bərzanî 1958-ci ildə İraq Krallığının süqutundan sonra Əbdülkərim Kasımın rəhbərliyi ilə respublika elan edilənə qədər atasını görməyib. Mələ Mustafa Bərzanî İraqda dəyişən şərtlərlə əlaqədar Sovet İttifaqından Bağdad döndə uşaqlığını İraqın cənubunda sürgündə keçirən İdris

Bərzanî atasına qovuşdu.

Kürdüstan Demokratik Partiyasının (KDP) arxivinə görə, Mələ Mustafa Bərzaninin sovetlərdən qayıtmasından və 1961-ci ildə Sentyabr İnqilabının başlamasından sonra İdris Bərzanî inqilabi xəttə qoşulan ilk peşmərgə olub və silahını götürərək orduya qoşulub.

Peşmərgənin ön cəbhədə uğur qazandığı inqilab dastanı. .

1966-cı ilin may ayında başlayan Hindiren dağı dastanı peşmərgə qüvvələrinin İraq ordusunun alay və batalyonlarına qarşı böyük uğur qazandığı inqilablardan biridir.

9 illik Peşmərgə və Sentyabr İnqilabında iştirakından sonra İdris Bərzanî 1970-ci ilin iyununda KDP-nin 8-ci qurultayında ilk

təsirlərini artırırdılar. İraq rejimi böyük bir müharibənin gəldiyini bildiyi üçün ehtiyat tədbirləri görərək kürdlərə təzyiqlərini də artırdı.

İran-İraq müharibəsinin başlaması ilə İdris Bərzaninin İraq rejiminin kürdlər arasında qarşıdurmaya səbəb olmaq cəhdlərində böyük payı var idi.

31 yanvar 1987-ci ildə Urmianın Sîlvana şəhərində xəstəliyi ağırlaşdıqdan sonra vəfat edən İdris Bərzanî Şino qəbiristanlığında atası Mələ Mustafa Bərzaninin yanında dəfn edilib. 1991-ci il Kürdüstan qiyamından (Raperin) sonra Mələ Mustafa və İdris Bərzaninin məzarları Sîlvanadan götürülərək Kürdüstanın Bərzan kəndində dəfn edilib.

Allah hər ikisinə qəni qəni rəhmət etsin, məkanları Cənnət olsun.

Hazırladı: Tahir Süleyman

Bîranîna Egîtê Cimo

Vê xerîbîya şewitî da mirov newêre Facebookê jî veke. Rewşenbîrya me, hevalê mê yê dema Sovêtê ji hev bela bûn û bi hezara km ji hev dûr ketin. Niha ew daristana rengîn pir sêrek bûye. Rojê darek jê tê xar. Wusa bûye ku em nikarin herin hewarya heval û hogirê xweye bi salan. Îro jî cawa Egîtê Cimo, hevalê me, sazbandê pir mezin, MÎRÊ BILÛRÊ gihîşte me...

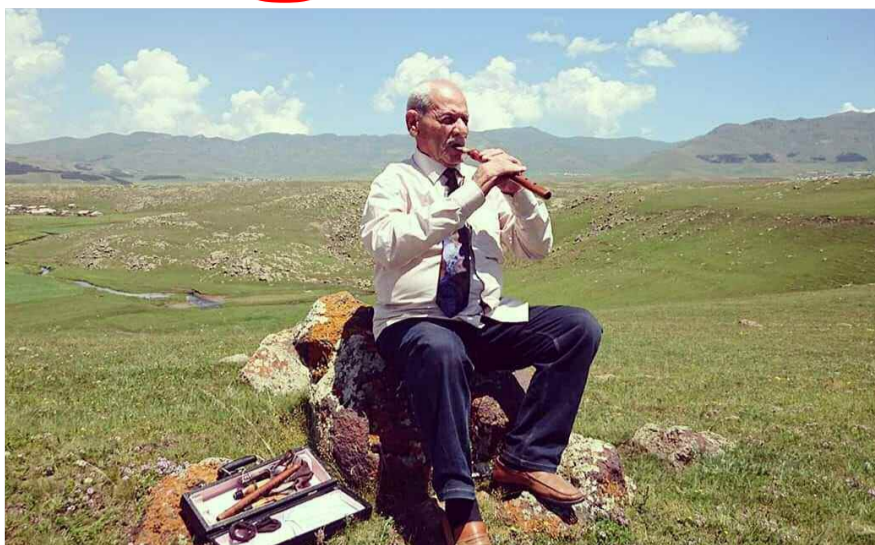
Rehma Xwedê Egît be, ciyê wî buhuşt be. Seva evdê nemir serxweşî temamyä gelê wîl dikeve. Bira gel xweş be. Gel pir ew hiz dikir. Navê Egît, tevî bilûra wî, li nav kulîlkê çiyayê Elegezê da wê tim dilê gelê wî da zêndî bimîne.

Eskerê Boyik

Sala 1982, bin ewazê bilûra Egîtê me da min ev helbest nivîsî. Ew jî bîranîna min e bo hogirê minî nemir Mîrê Bilûrê.

BILÛRVAN

Lêxe, lêxe bilûrvan
Çiqas xweşe ev miqam,
Hisret, hesîn, huba me
Nav ewazê te da ne.

Weke cew û kaniyê çiyê
Dengê te zeng-gelya tê,
Kela çiya û baniyê me
Nav ewazê te da ne.

Xuşe-xuşa zevyên me,
Hore-hora keryên me,
Bereketa nanê me
Nav ewazê te da ne.

Weke çemê Firatê
Dengê te ji dewra tê,
Ruhê kal û bavên me
Nav ewazê te da ne.

Himber ewrê der e kîn
Bilûra meye qirçîn,
Xule-xula xûna me
Nav ewazê te da ne.

Ji bin nîrê ne'letê
Înte-inta mêra tê,
Giraniya kul-derdê me
Nav ewazê te da ne.

Lêxe, lêxe bilûrvan.
Çiqas xweşe ew miqam.
Guman, merem, hêvyên me
Nav ewazê te da ne.

Şagirtê Dîbistanê

Konê Reş

Ezbenî! Berî 30 salî, yekemîn dîwana min a helbestên zarokan bi navê (Sîpan û Jîne), hatiye çap kirin. Bi min xweş e vê helbesta bi navê (Şagirtê Dîbistan), ya ku cara yekê di kovara (Gurzek Gul), hejmar 1/ 1989an belav bûye, cara duduyan di kovara (Dîrasat Îştîraqiyê), jimara taybet bi rewşenbîriya Kurdî, sala 1990î belav bûye, cara sisyan di rojnameya (Riya Taze) de, hejmar 62/4320, sala 1990î li Ermenîstanê belav bûye:

- 1 -

Rê bigre Sîpan
Şagirtê dibistan

Yek, Dudo, Sisê
Rab ji xew sibê

Bişo ser û çav
Bik tevger û gav

Porê xwe bişkîn
Lixwek berdilka şîn

Pak û paqij be
Rind û dilgeş be

Rê bigre Sîpan
Şagirtê dibistan
- 2 -

Çar û pênc û şeş
Li rê xweş bimeş

Tev dost û heval
Bê ziyar û qal

Dibistan pir xweş
Lê hîn be Rûgeş

L, mamoste binêr
Ser bernede jêr

Bi bîr û bawer
Nas dibe cewher

Rê bigre Sîpan
Şagirtê dibistan.
- 3 -

Heft û heyşt û neh
Sal duwazde meh

Her sê demsalek
Her yek bi rengek

Demsalek havîn
Germa wê bi tîn

Di pey re payîz
Ba dilîze fîz

Yek jî zivistan
Lê tê tim baran

Rê bigre Sîpan
Şagirtê dibistan.

Duyğular ölmêdi öz eceliyên...

Mênim vëtanîmdê dağlarım vardı,
Dağlar da sinëmdê , özümdê gëldi.
Çayları, suları, bulaqları da ,
Kövrëläen qëlbîmdê, gözümdê gëldi.

Mên özüm gëlmîşëm, uşaqılığıma ,
Këndin çığıırında , izîndê qoydum ,
Yuxulu, qayğısız körpë çağıma,
Anamın o rahat dizîndê qoydum.

Bir gün qarşılaşıb görüşsək əgər,
Suallar gözümdə sarılacaqdır.
O körpə, o məsum mələk qızcıqaz,
Sual tək boynuma sarılacaqdır.

Xəyalən dönəcəm uşaqlığıma,
Yənə çözücəyəm yuxularımı.
O sual verəcək neylədin axı,
Mənim bu körpəcə duyğularımı ?!

Duyğular ölmədi öz ecəliynən,
Qəza məhv elədi, qədər öldürdü.
Yaşatmaq istədim kövrək hissləri,
Ayrılıq susdurdu, kədər öldürdü.

Böyüdüüm həsretin ağırılıyla,
Bələdim kədəri, qəmi könlümə.
Həyatım beləcə əzabla keçdi,
Doğuşdan sınıqdı demə könlümə.

Serok Barzanî: Dadgeha Federal a Iraqê şûna Dadgeha Şoreşê ya rejîma berê girtiye

Serok Mesûd Barzanî li ser biryara Dadgeha Federal a Iraqê peyamek belav kir û ragihand, "Dadgeha Federal a Iraqê şûna Dadgeha Şoreşê ya rejîma berê girtiye."

Peyama Serok Barzanî wiha ye:
"Bî navê Xwedayê bexşende û mîhrebân"

Mixabin careke din Dadgeha Federal a Iraqê helwesteke din a dijîminkarane li hember Herêma Kurdistanê nîşan da û rêgirî li wê yekê kir ku ew pere ji bo Herême were, ku biryar bû ji aliyê Hikûmeta Federal ve bo Herêma Kurdistanê were şandin.

Li vir mebest ne pere ne, kêşeya sereke binpêkirina maf û prensîpan e. Hemû alî agahdar in ku beşdariya me di hevpeymaniya îdareya dewletê û pêkanîna hikûmeta nû ya Iraqê de, li ser bîngê bernamayeke zelal û têr û tije bûye ku hemû aliyan li ser wê li hev kirine.

Dabînkirina beşek ji heqên darayî yên Herêma Kurdistanê jî, ku mafekî rewşa yê xelkê Kurdistanê ye, beşek bû ji wê bernamayê û rêkeftin li ser wê hat kirin. Loma biryara îro ya Dadgeha Federal, beriya ku li dijî Herêma Kurdistanê be, li dijî proseya siyasî û li dijî Hikûmeta Iraqê û li dijî bernamaya hevpeymaniya îdareya dewletê ye jî.

Ji bo me cihê matmayînê ye ku her dema keşeke erênî di navbera Herêma Bexdayê de dirust bûbe û derfetek ji bo çareserîya kêşeyan derketibe holê, demildest Dadgeha Federal ji bo têkbirina wê derfetê kar kiriye û bi biryareke dijîminkarane, derfet ji holê rakiriye û bûye sedema aloztirbûna kêşeyan. Diyar e ajendayeke gumarî cîbicî dike û cihê Dadgeha Şoreşê ya rejîma berê girtiye.

Ez li vir ji Hikûmeta Iraqê û ji aliyên pêkhênerên hevpeymaniya îdareya dewletê daxwaz dikim, helwesta xwe li hember vê binpêkirinê û dijayetîkirinê nîşan bidin ku ji aliyê Dadgeha Federal ve li dijî berjewendiyên Iraq û Herêma Kurdistanê tê encamdan.

Mesûd Barzanî 25ê Çileyê 2023an"

Lavrov: Îran jî beşdarî hevdiyanên normalbûna Şam û Enqerê dibe!

Wezîrê Karên Derve yê Rûsyayê Sergey Lavrov û Wezîrê Derve yê Misrê Samîh Şukrî piştî hevdiyanî li Moskwayê civîneke hevbeş a rojnamevanî li dar xistin.

Lavrov ragihand ku ji ber Îran jî yek ji welatên formata civînên Astana ye, li ser lihevkiyên ku ew jî beşdarî hevdiyanên Enqere û Şamê bibe.

Lavrov di civîna rojnamevanî de, li ser mijara proseya normalkirina pêwendiyên navbera Tirkîye û Sûriyeyê axivî û got, ew piştigiriya siyaseta Tirkîye ya asayîkirina pêwendiyên ligel Sûriyê dikin.

Lavrov diyar kir ku ew amade ne di vî warî de xebatên xwe pêş bixin û wiha axivî: "Li ser mijara ku Îran jî beşdarî vê xebatê bibe lihevkiyên hatiye kirin. Hem Rûsya, hem Îran, hem jî Tirkîye endamên sêalî yên Astana ya çareserkirina pirs-girêka Sûriyê ne. Bi dîtina min aqil e ku Rûsya û Îran ji bo pêşvebirina têkiliyên Tirkîye-Sûriyeyê di pêşerojê de bi pêwendiyên xwe re bibin alîkar. Xebatên li ser dem û formata taybetî berdeham dikin. Pêşveçûnê gav bi gav e û tîgehîştinek heye ku her gav, her çiqas piçûk be jî, divê encamên berbiçav derxe holê."

PeyamaKurd

Mesrûr Barzanî û şanda Almanayê vegera koçberên Şingalê û derketina milîs û hêzên çekdar gotûbêj kirin

Îro Pêncşema 26.01.2023yê Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî pêşwazî li Wezîrê Dewlet li Wezareta Derve

armanca pêşxistina pêwendiyên dualî serdana Herêma Kurdistanê bike.

Serokê Hikûmeta Herêma Kur-

ya Almanya Tobias Lindner û şandeya li gel kir.

Wezîrê Dewletê li Wezareta Derve ya Almanya Tobias Lindner kurtebehsê derbarê armanca serdana xwe ya ji bo Herêma Kurdistanê vegot û amaje bi pêwendiyên bihêz ên di navbera Herêma Kurdistanê û Almanya de kir û daxwaza welatê xwe ya ji bo pêşxistina pêwendiyên li gel Herêma Kurdistanê ya bi taybet di warên aborî û danûstandinên bazirganî û di hemû waran de nîşan da. Herwaha behsa wê yekê jî kir ku biryar e şandeyekî pilebilind a veberhêner û xwedîkar û bazirganên Almanya di heyama pêş de bi

distanê jî spasiya Almanya kir, ji ber piştevaniyên berdewam bo Herêma Kurdistanê û bi taybet jî di şerê dijî terör û di çarçoveya hevpeymanîya navnetewî ya dijî DAIŞê de û pêzanînên Herêma Kurdistanê yên ji bo Parlamentoya Almanayê, ku wek jenosîdناساندina komkujiya Êzdiyan jî anî ziman.

Serokê Hikûmetê herwaha, ji ber piştevaniya çaksaziyên kabîneya nehem, bi taybet di warê dijital kirina xizmetguzariyên giştî de spasiya Almanayê kir.

Mijareke din a civînê jî taybet bû derbarê pêwendiyên di navbera Herêma Kurdistanê û Hikûmeta

Federal a Iraqê de. Vê derbarê de Serokê Hikûmetê daxwaza Herêma Kurdistanê ya ji bo çareserkirina pirsgrîkan bi awayekî bingehî û li ser bingehê destûrê anî ziman û amaje bi wê yekê jî kir ku biryara dawî ya Dadgeha Bilind a Federal a Iraqê, ji bo rêgiriya şandina beşek ji mafên darayî yên Herêma Kurdistanê hewldaneke din a nerewa ya wê dadgehê ye û ji bo têkdana derfeta nû ya ji bo çareser kirina pirsgrîkan û ew hewayê erênî yê di serdana dawî ya şandeya bilind a hikûmetê bo Bexdayê hatî kirin de ava bibû ji bo linavbirina wê ye.

Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê got: Li gor rêkeftina aliyên pêkanînerên hikûmetê û karnameya kabîneya nû ya Iraqê, pêwîste di heyama 6 mehan piştî destbikarbûna hikûmeta Iraqê, herdu projeyasayên Dadgeha Bilind a Federal û Encûmena Îtîhadî derkevin. Ji ber pêngav û reftarên naha yên Dadgeha Federal, mixabin pirsgrîk li pêş geheştina rêkeftinê û çareserkirina pirsgrîkên navbera Herêma Kurdistanê û Hikûmeta Federal de ava dike.

Herwaha giringiya cîhbicîhkirina rêkeftina Şingalê û derketina milîs û hêzên çekdar ên neyasayî û asayî kirina rewşa navçeyê û vegeandina koçberan bo cîhên wan, mijarên din ên wê civînê bûn ku balyozê Almanya li Iraqê Martin Jaeger jî amadebû. **KDP.info**

Serok Barzanî û Nûnera Neteweyên Yekbûyî: Divê rewşa Şingalê were normalkirin û koçber vegerin

Serok Mesûd Barzanî pêşwazî li Nûnera Sekretera Giştî ya Rêxistina Neteweyên Yekbûyî li Iraqê kir û di wê hevdîtinê de tekezî li ser pêwîstiya

bicîhkirina rêkeftinnameya di navbera Hikûmeta Herêma Kurdistanê û Hikûmeta Federal di derbarê asayîkirina rewşa Şingalê de û vegeandina koçberan hat kirin.

Îro Çarşema 25.01.2023 li Selaheddîn Serok Mesûd Barzanî pêşwaziya xanima Jeanine Plasschaert Nûnera Sekretera Giştî ya Rêxistina Neteweyên Yekbûyî li Iraqê kir.

Di hevdîtinê de rewşa siyasiya navçeyê û peywendiyên di navbera Hikûmeta Herêma Kurdistanê û Hikûmeta Federaliya Iraqê û hewlên ji bo çareserkirina kêşeyên di navbera Hewlêr û Bexda hate guftûgo kirin.

Herwiha tekez li ser pêwîstiya bi cîhkirina rêkeftinnameya di navbera Hikûmeta Herêma Kurdistanê û Hikûmeta Federal di derbarê asayîkirina rewşa Şingalê û vegeandina koçberan kirin. Rewşa siyasiya Herêma Kurdistanê mijareke dinê vê hevdîtinê bû û di derbarê bi babeta hîlbijartinê, Serok Barzanî tekezî li ser wê yekê kir ku ji aliyê Partiya Demokrata Kurdistanê ve hîlbijartin bingeh û prensîpeke neguhêre ji bo şerîet û hukimraniyê û pêwîst e hîlbijartinê Herêma Kurdistanê di dema xwe da birêve biçê. Tekez jî li wê yekê kir ku divê îrade û berjewendiya pêkhatan li ber çav bêgirtin û ji bo babeta mafên wan di hîlbijartinê de nabe ji derveyê îradeya pêkhatan bi tu awayekî û formulek li ser pêkhatên Kurdistanê bê sepandin. **KDP.info**

Amerîka û Îsraîl li derheq lihemberderkeftin li dijî çalakiyên mûşekî yên rejîma Îranê tekezî kirin

Wezîrê Derve yê Amerîkayê "Antonî Bilînkîn" û Serowezîrê Îsraîl "Binyamîn Natanyahû" tekezî kirine ku hewce ye li hember çalakiyên alozker ên rejîma Îranê li deverê û bernameya navkî û mûşekiya Îranê bisekinin. Roja 10ê Rêbendanê, di konferanseke rojnameyanîyê de, Wezîrê Derve yê Amerîkayê "Antonî Bilînkîn" û Serowezîrê Îsraîl "Binyamîn Natanyahû" tekezî kirin ku li hember fitneyên alozker ên rejîma Îranî li Rohilata Navîn û bernameya navkî û mûşekiya rejîmê û herwisa alîkariyên rejîma Îranê bo Rûsiyê, dê bi hemû şiyana xwe ve derkevin.

Herwisa "Binyamîn Natanyahû" gotiye: "Li derheq derfetnedan bi rejîma Îranê bo berhemanîna çeka navkî hevhezriyek cîhanî heye û Îsraîl bo rêgirîkirin ji berhemanîna çeka navkî ji aliyê rejîma Îranê ve, dê her karekî hewce encam bide.

Herwisa "Antonî Bilînkîn" tevî qahîmbûna pêbendîya Amerîka bi sozên xwe digel Îsraîlê got: "Amerîka hevkarîyên xwe yên li derheq rawestan li hember kiryarên alozker ên rejîma Îranê li dever û cîhên din, dê bihêztir bike". **kurdistanmedia.com**

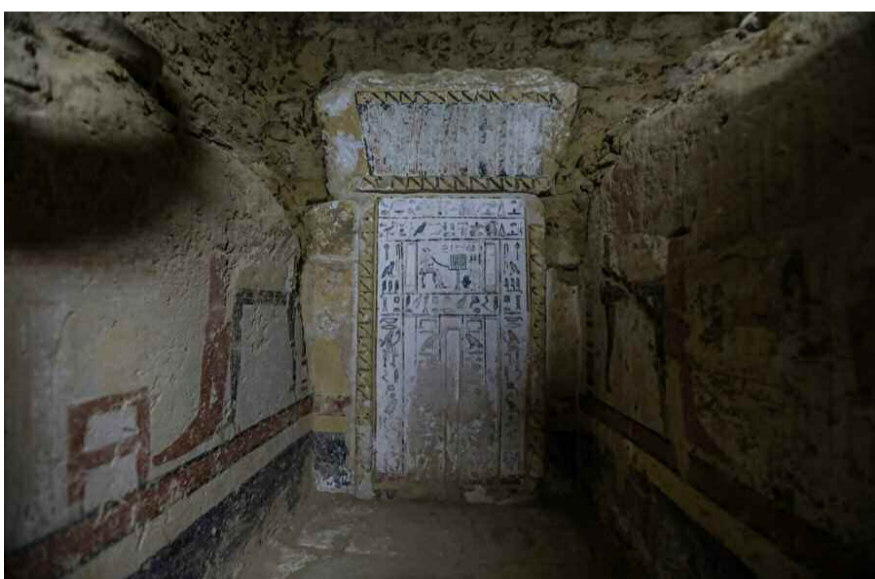
Li Misrê mûmya 4 hezar û 300 salî dîtin

Li gor ragihandina BBC yê; li welatê Misrê li devera ciyê ku gorên qralên Misrê ya bi navê Sakara yê, di xebatên bin erdê (arkeolojik) de, mûmya ku ji dewra Xanedaniya Fîrewn de maye hatiye dîtin û bi mûmyayê re 9 heb peyker û hinek eşyayên bi qiymet jî hebûne. Mûmya ku avzêrkiriyê temenê wê tam 4 hezar û 300 sale. Arkeologê Misrî yê bi navê Zahi Hawas ku hem wezîrê berhemên berê ye, weha ragihandiye:

"Mûmya yê zilamekiye. Navê wî Heka Şibs e. Ev tabût 4300 sale û qet venebûye. Ev mûmya eger em yên qraliyetê ji nav wan derxin, mûmya herî kevne ku me dîtiye. Peyker ji kevîrê kêrecê hatine çêkirin. Ji ber nehatine nexşandin, me nasnekir bê yên kî ne.

Berhemên ku me dîne yên

dewra xanedaniya 5 em ya Fîrewn (B.Z.2487-B.Z.2449) û yên dewra

6em xanedaniya Fîrewn (B.Z.2345- B.Z.1821) in.

Me mûmyayê li başûrê Qahîre

di nekropola Sakkarayê de di bin sitûnekî 15 mt. reyî de dît. Me li

deverê 5 gorên din jî dît. Di nav goran de gelek eşya, kasik û qafikan jî dît." **PeyamaKurd**

Joe Biden, li ser dayîna F-16an axivî: Em nadin!

Serokê Amerîkayê Joe Biden, piştî serdana xwe ya ji bo Marylandê, pirsên rojnamevanan bersivandin. Biden, li ser pirsên şandi-

na balafirên şer ên ji bo Ukraynayê jî axivî û da zanîn ku ew ê balafirên neşînin Ukraynayê.

Joe Biden, piştî ji Marylandê

vegeriya Washingtonê, derket hember rojnamevanên li Koşka Spî û pirsên hatinpirsîn, bersivandin. Biden, li ser pirsên rojnamevanekî ya "Gelo Amerîka dê balafirên şer ên F-16 bide Ukraynayê yan na?" got, "Naxêr."

Biden, li ser pirsên "Gelo ew ê di salvegera şerê Rusya û Ukraynayê de hûn ê serdana Ewropayê bikin yan na?" got, "Ez ne bawer im."

Ji aliyê din ve Biden diyar kir ku ew ê serdana Polonyayê bike û da zanîn ku serdanê kengî bê kirin, hîn ne diyar e. **PeyamaKurd**

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çiyê? Ev **ave**.
Bu nêdir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

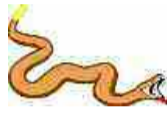
diran

Ev çiyê? Ev **dirane**.
Bu nêdir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

Ev çiyê? Ev **agire**.
Bu nêdir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çiyê? Ev **mare**.
Bu nêdir? Bu ilandır.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb

bizin

Ev çiyê? Ev **bizine**.
Bu nêdir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

balon

Ev çiyê? Ev **balone**.
Bu nêdir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çiyê? Ev **bacane**.
Bu nêdir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

Ev çiyê? Ev **otomobile**.
Bu nêdir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taC

Ev çiyê? Ev **taCe**.
Bu nêdir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

Canî

Ev çiyê? Ev **Canie**.
Bu nêdir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cûcîk

Ev çiyê# Ev **Cûcike**.
Bu nêdir? Bu cücədir.
Что это? Это цыпленок.
What is it? It is a chicken.

finCan

Ev çiyê# Ev **finCane**.
Bu nêdir? Bu fincandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç

çav

Ev çiyê? Ev **çave**.
Bu nêdir? Bu gözür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çêlek

Ev çiyê? Ev **çêleke**.
Bu nêdir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

çaynîk

Ev çiyê? Ev **çaynîke**.
Bu nêdir? Bu çaynîkdir.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.

çakûç

Ev çiyê? Ev **çakûçe**.
Bu nêdir? Bu çəkicdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

Dd

defter

Ev çiyê? Ev **dəftere**.
Bu nêdir? Bu dəftərdır.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çiyê? Ev **dare**.
Bu nêdir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

dest

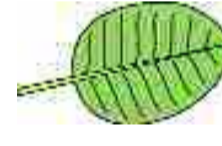
Ev çiyê? Ev **deste**.
Bu nêdir? Bu əldır.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çiyê? Ev **dile**.
Bu nêdir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

Ee

belg

Ev çiyê? Ev **belge**.
Bu nêdir? Bu yapraqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

elok

Ev çiyê? Ev **eloke**.
Bu nêdir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

ker

Ev çiyê? Ev **kere**.
Bu nêdir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebeş

Ev çiyê? Ev **zebeşe**.
Bu nêdir? Bu qarğızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

êleg

Ev çiyê? Ev **êlege**.
Bu nêdir? Bu jiletđır.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çiyê? Ev **hêke**.
Bu nêdir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

Ff

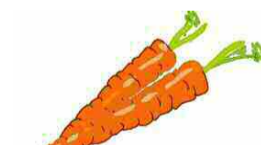
fîl

Ev çiyê? Ev **fîle**.
Bu nêdir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an elephant.

fîrok

Ev çiyê? Ev **fîroke**.
Bu nêdir? Bu təyyarəđır.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.

gizêr

Ev çiyê? Ev **gizêre**.
Bu nêdir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carrot.

gêzî

Ev çiyê? Ev **gêziye**.
Bu nêdir? Bu süpürgəđır.
Что это? Это веник.
What is it? It is a broom.

pê

Ev çiyê? Ev **pêye**.
Bu nêdir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

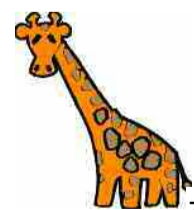
kêr

Ev çiyê? Ev **kêre**.
Bu nêdir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

fînd

Ev çiyê? Ev **fînde**.
Bu nêdir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

zerafe

Ev çiyê? Ev **zerafeye**.
Bu nêdir? Bu zürafəđır.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

gore

Ev çiyê? Ev **goreye**.
Bu nêdir? Bu corabdır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

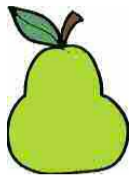

guh

Ev çiyê? Ev **guhe**.
Bu nêdir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

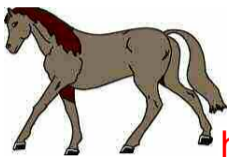
hirmê

hirç

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

Ev çîye? Ev hirçe.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

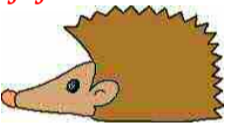
hêştir

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dèvdîr.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

Jj

jûjî

Ev çîye? Evjûjiye.
Bu nêdir? Bu kirpidîr.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günəşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

rojname

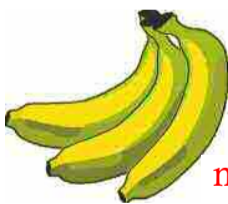

kevjal

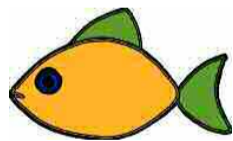
Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qəzetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

Ev çîye? Ev kevjale.
Bu nêdir? Bu xərcəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Mm

mûz

masî

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

Ev çîye? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdır.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

meymûn

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu samışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

li

dil

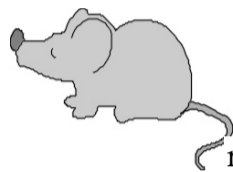
lepik

Ev çîye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu əlcəkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

mişk

Ev çîye? Ev linge.
Bu nêdir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

Ev çîye? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îî

dîk

îsot

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

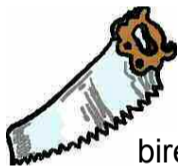

keştî

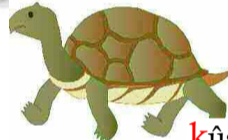
Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gəmidir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Kk

birek

kûsî

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

Ev çîye? Ev kûsiye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

kund

kevçî

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qaşığıdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

lêv

lîmon

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdır.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

xezal

kûlî

Ev çîye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

Ev çîye? Ev kûliye.
Bu nêdir? Bu çeyirtkədir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Nn

nan

trên

Ev çîye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

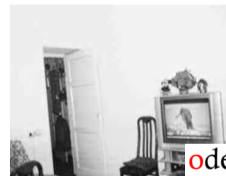

reng

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zərrəbındır.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

Ev çîye? Ev reñge.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

otobûs

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdır.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

Ev çîye? Ev Otobûse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

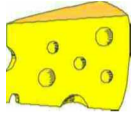
top

Ev çîye? Ev sole.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

Ev çîye? Ev tOpe.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyey? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

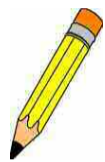
pîvaz

Ev çiyey? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

Ev çiyey? Ev perçemeke.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyey? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

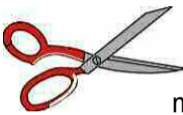

beq

Ev çiyey? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyey? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyey? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qaçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyey? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

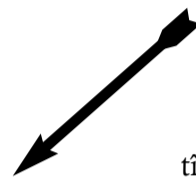
şêr

Ev çiyey? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrîşk

Ev çiyey? Ev kêwrîşke.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyey? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyey? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyey? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çiyey? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

şûr

Ev çiyey? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qılıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyey? Ev sheye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

Tt

tiîr

Ev çiyey? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzümdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çiyey? Ev tûtiye.
Bu nədir? Bu tutuquşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

se

Ev çiyey? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çiyey? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

şîr

Ev çiyey? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

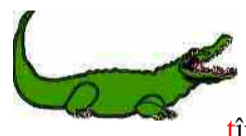
şûşe

Ev çiyey? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

pirtûk

Ev çiyey? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çiyey? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu tîmsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyey? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyey? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyey? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyey? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ıldırımır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyey? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

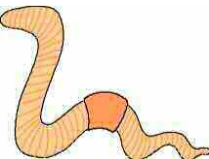
keVok

Ev çiyey? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyörçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyey? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyey? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyey? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiyey? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdir.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a scorpion.

bivir

Ev çiyey? Ev bivire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

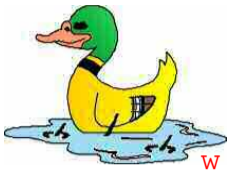

berçavik

Ev çiyey? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glasses.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBƏ-ALFABƏYA BI FERHENG

Ww

w erdek

wêne

Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şêkildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

ew r

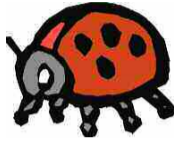

kew

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kêkikdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

xalxalok

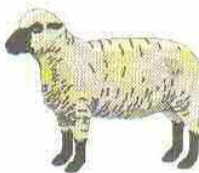
xanî

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzendîr.
Что это?
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

xaç

berx

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xîyar

heyve

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardîr.
Что это? Это огурец.
What is it?
It is a cucumber.

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

yek

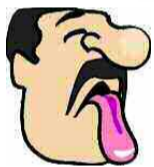

çiya

Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

zengil

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zengdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

derzi

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

Иран арестовал еще двух курдских религиозных деятелей

Во вторник, 31 января, силы безопасности Ирана арестовали двух курдских имамов, следовавших по пути между Санандажем и Мариваном.

Как сообщает правозащитная организация "Hengaw", имамы, идентифицированные как Ибрагим Карими Нанала и Лукман Амини, родом из города Джаванруд. Оба работали в Санандаже.

Иран активизирует усилия по подавлению инакомыслия после протестов, вызванных смертью курдянки Махсы Амини, задержанной полицией нравов в прошлом году. После общенациональных протестов против гибели Амини, многие религиозные деятели Иранского Курдистана выразили поддержку демонстрантам. По данным местных источников, только за последний месяц было арестовано 10 имамов, четверо из них — за последние сутки. Власти Ирана активизировали свою кампанию по аресту активистов гражданского общества, включая религиозных лидеров и активистов, чтобы удержать людей от участия в публичных акциях протеста с требованием гражданских прав. kurdistan.ru

ALFABÊ				DİKARÎ BIXWÎNÎ
KURDÎ		Azərbaycanca		
N b/s	ya bi tîpên latinî	ya bi tîpên kirilî	Latinî	
1	Aa	Аа	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ее	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, îni, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Ii	Ьь	Iı	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, lîmon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, nevî, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	-	Quling, qawe, qîr, qelem, qaîş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Ûu	Юю	Ûü	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Weçîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Хх	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

Президенты Курдистана и Турции обсудили энергетические связи

Президент Курдистана Нечирван Барзани 26 января посетил с официальным визитом Анкару,

политических событиях в Ираке и Курдистане после инаугурации нового правительства в Багдаде.

юдную готовность развивать отношения между Курдистаном и Турцией во всех областях, особенно в торгово-экономическом сотрудничестве, и использовать имеющиеся возможности для расширения совместного партнерства Ирака и Курдистана с Турцией в сфере энергии, которая может активно способствовать заполнению пустоты и удовлетворению потребностей в современном мире, особенно в Европе, в области природного газа и энергии", отмечается в пресс-релизе.

Лидеры также подчеркнули важность укрепления сотрудничества между Ираком и Курдистаном с Турцией для защиты безопасности границ. Кроме того, они обсудили последние события в борьбе с терроризмом и угрозой со стороны "Исламского государства" (ИГ) в Ираке и Сирии, ситуацию в регионе в целом и другие вопросы, представляющие взаимный интерес. kurdistan.ru

где, среди прочего, обсудил энергетические отношения со своим турецким коллегой Реджепом Тайипом Эрдоганом.

Офис президента Курдистана сообщил в пресс-релизе, что стороны обменялись мнениями об отношениях между Эрбилем и Анкарой, а также о последних

Обсуждения также касались отношений между Региональным правительством Курдистана (КРГ) и федеральным правительством Ирака, включая переговоры по урегулированию нерешенных вопросов между двумя сторонами.

"Стороны подчеркнули обо-

Судани приветствует инициативу ЮНЕСКО по восстановлению Мосула

Премьер-министр Ирака Мухаммед Шиас-Судани высоко оценил инициативу Организации Объединенных Наций по вопросам образования, науки и культуры (ЮНЕСКО) по реконструкции города Мосул. Судани сделал это заявление в Париже во время встречи с генеральным директором ЮНЕСКО Одри Азуле. Как говорится в заявлении канцелярии премьер-министра, официальные лица обменялись мнениями о расширении сотрудничества между Ираком и ЮНЕСКО и укреплении двусторонних отношений.

Премьер-министр Судани приветствовал инициативу ЮНЕСКО по реконструкции Мосула, в частности Великой мечети Ан-Нури, и выразил желание Багдада сотрудничать с ЮНЕСКО для включения древних памятников Ирака в Спи-

сок всемирного наследия.

Судани прибыл в Париж 26 января. Он провел отдельные встречи с высокопоставленными французскими чиновниками, в том числе с президентом Эммануэлем Макроном, с которым подписал ряд стратегических соглашений.

"Недавно мы с другом г-ном Макроном подписали Соглашение о стратегическом партнерстве, которое определяет дорожную карту для расширения горизонтов сотрудничества между нашими двумя странами в различных областях", — написал Судани в Twitter после встречи с Макроном. kurdistan.ru

Переговоры между ДПК и ПСК продвигаются вперед

Сообщается о достигнутом прогрессе в недавних переговорах между правящей "Демократической партией Курдистана" (ДПК) и конку-

рирующим "Патриотическим союзом Курдистана" (ПСК), которые встретились на прошлой неделе в Сулеймании, чтобы преодолеть разногласия и решить проблемы региона в преддверии парламентских выборов, намеченных на этот

год. ДПК и ПСК достигли предварительного понимания по ключевым вопросам, в том числе по предстоящим парламентским выборам. Как стало известно "Kurdistan24", они договорились сформировать совместный комитет для решения остальных вопросов.

"Во время встречи мы обсудили все разногласия между ДПК и ПСК",

— заявил в воскресенье журналистам член политбюро ПСК Джутияр Нури. Он также добавил, что в ближайшие дни стороны снова встретятся, чтобы решить проблемы и открыть новую главу в отношениях ДПК и ПСК. Блынд Исмаил, член Центрального комитета ДПК, назвал время встречи "очень важным" для демонстрации единства курдских политических партий, особенно после недавнего решения федерального суда, объявившего продажу нефти в Курдистане неконституционной.

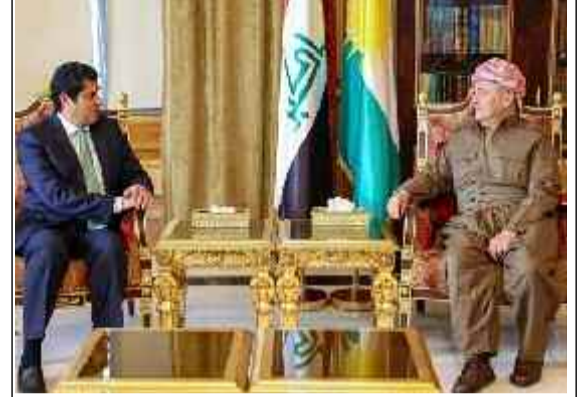
рирующим "Патриотическим союзом Курдистана" (ПСК), которые встретились на прошлой неделе в Сулеймании, чтобы преодолеть разногласия и решить проблемы региона в преддверии парламентских выборов, намеченных на этот

год. ДПК и ПСК достигли предварительного понимания по ключевым вопросам, в том числе по предстоящим парламентским выборам. Как стало известно "Kurdistan24", они договорились сформировать совместный комитет для решения остальных вопросов.

"Во время встречи мы обсудили все разногласия между ДПК и ПСК",

Президент ДПК и генеральный консул Кувейта обсудили региональные события

Курдский лидер Масуд Барзани, президент "Демократической партии Курдистана" (ДПК), в воскресенье, 29 января, встретился с генеральным консулом Кувейта в Эрбиле

Османом Даудом, чтобы обсудить последние политические события в регионе и двусторонние связи между странами.

"Во время встречи президент Барзани подчеркнул исторические и глубокие отношения между народами Кувейта и Курдистана", — говорится в заявлении штаб-квартиры Барзани.

Как отметил курдский лидер, народы Курдистана и Кувейта ощутили боль и агонию от навязанной им шовинистической политики.

Барзани призвал к ликвидации "шовинистических идеологий" и восстановлению стабильности и братства. kurdistan.ru

Австралия ввела санкции против главнокомандующего Сухопутными силами Ирана и еще 15 физлиц

Правительство Австралии объявило во вторник о введении санкций в отношении главнокомандующего Сухопутными силами Ирана генерал-майора Абдулрахима Мусави. Это следует из данных Федерального реестра законодательства правительства Австралии. По его информации, кроме Мусави санкции были введены против командующего сухопутными войсками ВС ИРИ бригадного генерала Киюмарса Хейдари, заместителя командующего исламским народным ополчением "Басидж" Салара Абнуша, заместителя главы "Басидж" Хоссейна Маруфи, замести-

теля командующего Силами правопорядка ИРИ Касема Резаи, бригадных генералов Хабиба Шахсавари, Хасана Хассанзаде, Али Акбара Джавидана, Хоссейна Рахими и Ахмада Шафаи, бывшего губернатора провинции Систан и Белуджистан Хоссейна Модарреса Хиабани, губернатора провинции Курдистан Исмаила Зарей Коша, представителя региональных властей в городе Сенендедже Алирезы Морادي, генерала КСИР (Корпус стражей исламской революции, элитные части ВС Ирана) Мохаммада Асанлу, надзирателя тюрьмы Гохардашт Аплаха-Карам Азизи.

Отдельно в санкционный список было внесено народное ополчение "Басидж".

23 января ЕС принял четвертый пакет санкций за "имевшие место нарушения прав человека" в Иране. В черный список попали 18 физических и 19 юридических лиц, включая Корпус стражей исламской революции. В тот же день Великобритания расширила свой санкционный список по Ирану, внеся в него народное ополчение "Басидж" и нескольких иранских военных. На следующий день официальный представитель МИД Ирана анонсировал принятие Тегераном ответных мер в отношении ЕС и Великобритании. kurdistan.ru

ДИПЛОМАТ

№ 04 (516) 25-31 январь 2022-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Масуд Барзани и делегация коалиции обсудили ход войны против ИГ

Курдский лидер Масуд Барзани, президент "Демократической партии Курдистана" (ДПК), 30 января принял делегацию возглавляемой США Международной коалиции по борьбе с "Исламским государством" (ИГ), чтобы обсудить террористическую угрозу в регионе.

Делегацию возглавлял генерал Мэтью Макфарлейн, командующий Объединенной оперативной группой операции "Непоколебимая решимость" (CJTF-OIR). На встрече обсуждались последние события, касающиеся борьбы с ИГ.

Как сообщил штаб Барзани, стороны подчеркнули необходимость продолжения сотрудничества коалиции, международного сообщества и стран региона "до искоренения терроризма и экстремистской идеологии" в регионе. Делегация коалиции высоко оценила роль пешмерга в борьбе с терроризмом, назвав их "сильной и мужественной силой".

В ходе встречи Барзани поблагодарил союзников за их сотрудничество и координацию с силами пешмерга в борьбе с террористами и отметил, что курдские силы "понесли много жертв, но всегда добивались победы в своей борьбе". kurdistan.ru

В ходе встречи Барзани поблагодарил союзников за их сотрудничество и координацию с силами пешмерга в борьбе с террористами и отметил, что курдские силы "понесли много жертв, но всегда добивались победы в своей борьбе". kurdistan.ru

В ходе встречи Барзани поблагодарил союзников за их сотрудничество и координацию с силами пешмерга в борьбе с террористами и отметил, что курдские силы "понесли много жертв, но всегда добивались победы в своей борьбе". kurdistan.ru

Синджар сформирует собственные силы для контроля над езидским районом

Администрация езидского города Синджар иракской провинции Ниневия начала регистрацию тех, кто желает присоединиться к местным силам, чтобы заменить пришедшие вооруженные группы и восстановить безопасность в этом районе.

"В настоящее время в Синджаре началась регистрация местных полицейских сил численностью 2500 человек. Мы ожидаем, что иракское правительство выделит бюджет для этих сил в рамках Синджарского соглашения", — сообщил в интервью "BasNews" исполняющий обязанности мэра Синджара Наиф Сайдо. "После того, как регистрация будет завершена, мы надеемся, что эти силы будут обучены, чтобы заменить силы, действующие в настоящее время в Синджаре".

Пытаясь восстановить нормальную жизнь в Синджаре и способствовать возвращению временно перемещенных лиц (ВПЛ), Миссия ООН по содействию Ираку (МООНСИ) в 2020 году помогла заключить Синджарское соглашение между Эрбилем и Багдадом, согласно которому федеральное правительство должно решить проблемы безопасности и политические проблемы в тесной координации с Региональным правительством Курдистана (КРГ). Соглашение еще не

выполнено, и несколько вооруженных групп, включая проиранские силы народной мобилизации и зонтичные группы турецкой "Рабочей партии Курдистана" (РПК), продолжают действовать в Синджаре. Езиды надеются, что создание местных сил поможет восстановить безопасность и побудит оставшихся ВПЛ вернуться в свой родной город. kurdistan.ru

Соглашение еще не выполнено, и несколько вооруженных групп, включая проиранские силы народной мобилизации и зонтичные группы турецкой "Рабочей партии Курдистана" (РПК), продолжают действовать в Синджаре. Езиды надеются, что создание местных сил поможет восстановить безопасность и побудит оставшихся ВПЛ вернуться в свой родной город. kurdistan.ru

Соглашение еще не выполнено, и несколько вооруженных групп, включая проиранские силы народной мобилизации и зонтичные группы турецкой "Рабочей партии Курдистана" (РПК), продолжают действовать в Синджаре. Езиды надеются, что создание местных сил поможет восстановить безопасность и побудит оставшихся ВПЛ вернуться в свой родной город. kurdistan.ru

Напряженность между США и Ираном вызывает беспокойство у Багдада

Продолжающаяся напряженность и соперничество между США и Ираном имеют негативные последствия для Ирака, заявил премьер-министр Мухаммеда ас-Судани 27 января в интервью "France24". "Любая напряженность между США и Ираном, любая напряженность между странами региона негативно отразится на Ираке", — сказал он. Напряженность между США и Ираном, вызванная прежде всего ядерной программой Тегерана, втянула

соседний Ирак, вызвав общенациональную инфляцию и экономическую нестабильность. Влияние этого соперничества недавно проявилось в том, что стоимость иракской валюты упала до рекордно низкого уровня.

Стоимость иракской валюты колеблется с ноября прошлого года, вызывая обеспокоенность общественности и нестабильность рынка. Иракское правительство безрезультатно предприняло множество мер для стабилизации стоимости динара, включая увеличение притока долларов США в свой торговый банк.

Валютный кризис также стоил работы управляющему Центральным банком и управляющему Торгового банка. Стоимость иракского динара начала падать после того, как Казначейство США и Федеральный резервный банк Нью-Йорка "начали в ноябре ужесточать контроль над международными долларовыми операциями коммерческих иракских банков в попытке пресечь отмывание денег и незаконное перекачивание долларов в Иран и другие страны Ближнего Востока, на которые распространяются жесткие санкции", — сообщил "Wall Street Journal" в этом месяце со ссылкой на официальных лиц Ирака и США. kurdistan.ru

"Благотворительный фонд Барзани" привез печное топливо в Соран

"Благотворительный фонд Барзани" 30 января привез печное топливо для нуждающихся и уязвимых семей в городе Соран Иракского Курдистана, где выпал первый крупный снег. "Благотворительный фонд Барзани (BCF) сегодня раздал сотни канистр мазута малообеспеченным семьям в городе Соран", — сообщил на пресс-конференции глава администрации Сорана Халгорд Шейх Наджиб. Благотворительный фонд Барзани — это гуманитарная организация Курдистана, которая помогает нуждающимся и пострадавшим от стихийных бедствий в курдском регионе Ирака и за его пределами. Сегодня благотворительная организация пожертвовала более 300 000 литров мазута более чем 3000 малообеспеченным семьям в Соране. Глава фонда Муса Ахмед подчеркнул, что их цель — раздать два миллиона литров мазута 20 000 малообеспеченным семьям в Курдистане. kurdistan.ru

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:
TAHİR SÜLEYMAN
İMTİYAZ Ü SERNIVİSAR:
TAHİR SİLƏMAN
УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:
ТАХИР СУЛЕЙМАН
Tel: +994 50 352-33-18
+994 55 202-73-53

Xüsusi müxbir:
Tariyel Cəlil
Региональный корреспондент:
Усуб Тейфур
Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə
S. Mehmandarov ev 25,
mənzil 17
Navnisan: Bakı Az1040, soqaq
S. Məhmandarov xani 25, mal-17
Адрес: Баку Az1040, улица
С. Мехмандаров дом 25, кв. -17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar
mərkəzində yığılıb səhifələnilib və
"Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.
e-mail: hewler@mail.ru
Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966
BUSB-un Sabunçu rayon filialı
VÖEN 1800061582
H/h 438010000
Sifariş: 1500